

Poskytnutá informace k Výběrovému zjišťování výsledků žáků 5. a 9. tříd ZŠ- závěrečná zpráva

Česká školní inspekce poskytla dne 7. 12. 2017 informaci dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Žadateli byly poskytnuty následující informace týkající se metodologie zjišťování, autorů a genderového složení kolektivu autorů závěrečné zprávy.

„Zjišťování výsledků žáků podle § 174 odst. 2 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, je prováděno na vybraných vzorcích škol. Česká školní inspekce provedla výběrové zjišťování výsledků žáků na bezmála 3 700 základních školách a víceletých gymnáziích a zjištění, která z odpovědí žáků v testech a dotaznících vyvodila, publikovala v závěrečné zprávě z výběrového zjišťování, kterou najdete na stránce <http://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Vyberove-zjistovani-vysledku-zaku-5-a-9-trid-ZS-->

Pouze zde publikované závěry a hypotézy jsou závěry a hypotézami České školní inspekce. Řada nepřiměřeně zobecněných, významově posunutých a nesprávně vyvozených tvrzení, která se objevila následně v tisku, nejsou závěry autorizovanými Českou školní inspekcí a tedy za ně nemůžeme převzít odpovědnost.

Do této kategorie patří publikovaná tvrzení ve stylu „učitelé na I. stupni učí lépe než učitelé na II. stupni“, „žáci umějí lépe angličtinu než matematiku“, případně právě „učitelé zvýhodňují v matematice chlapce a v českém jazyku dívky“. Česká školní inspekce je si dobře vědoma potenciálu zjišťování výsledků prostřednictvím elektronicky zadávaných testů. Ty nikdy nemohou postihnout všechny vzdělávací cíle kteréhokoli vzdělávacího oboru, mají jen omezenou vazbu k výuce učitele, jedná se o jednorázové zjišťování s přesností limitovanou jako u jakéhokoli jiného měření. S ohledem na to je Česká školní inspekce vždy opatrná při formulaci závěrů či z nich vyvozovaných doporučení. Nemáme však žádné nástroje na to, abychom efektivně mohli zabránit nevhodným interpretacím našich zjištění.“

Na druhou stranu výsledky získané prostřednictvím testování mohou při správném použití poskytnout dílčí zpětnou vazbu žákům, učitelům i tvůrcům kurikula, mohou indikovat možné souvislosti výsledků s podmínkami a průběhem vzdělávání a mohou být jedním z podkladů pro diskusi inspekčního týmu s učiteli a řediteli ve školách během inspekční činnosti (rozhodně však nikoli jako známka klasifikující kvalitu školy).

Rozdílům v úspěšnosti řešení jednotlivých testů mezi chlapci a dívkami se závěrečná zpráva věnuje na stránkách 82–84. Bez dalšího komentáře jsou v ní uvedeny předměty, v nichž dopadli lépe chlapci či dívky. Vztahu výsledku žáků k jejich školní klasifikaci se zpráva věnuje na stránkách 89–94 (včetně popisu použité metody); hned v úvodu upozorňujeme na nemožnost považovat výsledek jednoho testu za dostatečný podklad pro klasifikaci žáka v celém předmětu (vzdělávacím oboru). V textu nejsou uvedeny žádné informace o rozdílném (natož pak úmyslném, jak si doplnila některá média) přístupu učitelů ke klasifikaci dívek a chlapců (zmíněna je pouze slabá diference mezi přísností klasifikace (vztažené ovšem pouze k výsledku testu) na základních školách a ve víceletých gymnáziích. Jakkoli se pravděpodobně na základě zájmu o toto téma do výsledků následně analyticky podíváme hlouběji, prozatím žádné závěry k této otázce nemáme. Na prezentaci závěrečné zprávy jsme výslovně uvedli, že k danému tématu nemáme prozatím žádné statisticky významné poznatky.

Na zpracování výsledků výběrového zjišťování se podílel čtyřčlenný tým tvořený vedoucím oddělení metodik a analýz ČŠI (Mgr. Petr Suchomel, Dr.) a třemi analytiky – referenty oddělení metodik a analýz ČŠI (Mgr. Jiří Novosák, Ph.D., Mgr. Jiří Dvořák, Ph.D., Mgr. Tomáš Pavlas).